

Vývoj platobnej bilancie SR v poslednom desaťročí

Úvod

Témou predkladaného článku je vývoj platobnej bilancie v Slovenskej republike za posledných 10 rokov. V práci som sa predovšetkým zamerala na hlavné položky platobnej bilancie, konkrétne na bežný účet platobnej bilancie a v rámci neho bližšie na obchodnú bilanciu, ďalej na kapitálový a finančný účet platobnej bilancie, v rámci ktorého som sa bližšie zaoberala priamymi investíciami. V práci som uviedla objemy jednotlivých ukazovateľov v príslušných rokoch, ďalej som porovnávala medziročné hodnoty jednotlivých sald a tiež dôvody, respektíve okolnosti, ktoré zapríčinili túto medziročnú zmenu.

1. Platobná bilancia – vymedzenie

Slovenská republika patrí medzi krajiny s vysokou vonkajšou otvorenosťou ekonomiky. S ostatnými krajinami je poprepájaná najmä prostredníctvom tokov surovín, pracovných a kapitálových zdrojov. Tieto skutočnosti sa zachytávajú v platobnej bilancii. Platobnú bilanciu (PB) „možno vymedziť ako bilanciu (systematický prehľad) všetkých ekonomických transakcií, ktoré sa uskutočnili medzi tuzemcami a cudzozemcami za určité obdobie, spravidla za jeden rok.“¹ Hlavným dôvodom jej zostavenia je zhodnotiť uplynulé obdobie a zároveň vyvodiť závery a poznatky pre potreby ovplyvnenia ekonomických vzťahov. Pre platobnú bilanciu je dôležité aj územné členenie transakcií. „Charakter územnej diverzifikácie vonkajších ekonomických vzťahov môže významne ovplyvniť stabilitu platobnej bilancie a ekonomický vývoj príslušnej krajiny. Napríklad, ak má krajina rozsiahle ekonomické vzťahy len s jednou krajinou, resp. len s malou skupinou krajín, nepredvídaný vývoj v nich môže výrazne ovplyvniť PB príslušnej krajiny a napokon jej celý ekonomický vývoj.“²

¹ JANKOVSKÁ, A. a kol.: *Medzinárodné financie*. Bratislava: Edícia Ekonómia 2003. ISBN 80-89047-56-4. s.21

² JANKOVSKÁ, A. a kol.: *Medzinárodné financie*. Bratislava: Edícia Ekonómia 2003. ISBN 80-89047-56-4. s. 28

Z hľadiska významu platobnej bilancie pri formovaní ponuky a dopytu devíz na devízovom trhu rozlišujeme tieto kategórie:

Bežný účet platobnej bilancie, ktorý zachytáva toky tovarov a služieb, výnosy z investícií, kapitálu a práce a transfery medzi nerezidentmi a rezidentmi (súkromné transfery – napr. dary, dedičstvo; vládne transfery – napr. hospodárska pomoc).

Kapitálový a finančný účet platobnej bilancie, ktorý sa skladá z kapitálového účtu (zahŕňa kapitálové jednosmerné transfery, napr. predaj a kúpa autorských práv, nefinančných hmotných aktív), a z finančného účtu, ktorý zaznamenáva medzinárodný pohyb kapitálu, a to jednak z hľadiska charakteru investovania (priame investície, portfóliové investície a ostatné investície), tak i z časového hľadiska (krátkodobý a dlhodobý kapitál).

Účet vyrovnávacích položiek, ktorý obsahuje dva účty, a to účet chýb a omylov a účet oficiálnych rezerv, zaznamenávajúci zmeny v devízových rezervách, ktoré sú v držbe oficiálnych menových inštitúcií.

2. Vývoj bežného účtu platobnej bilancie SR v rokoch 2005 až 2014

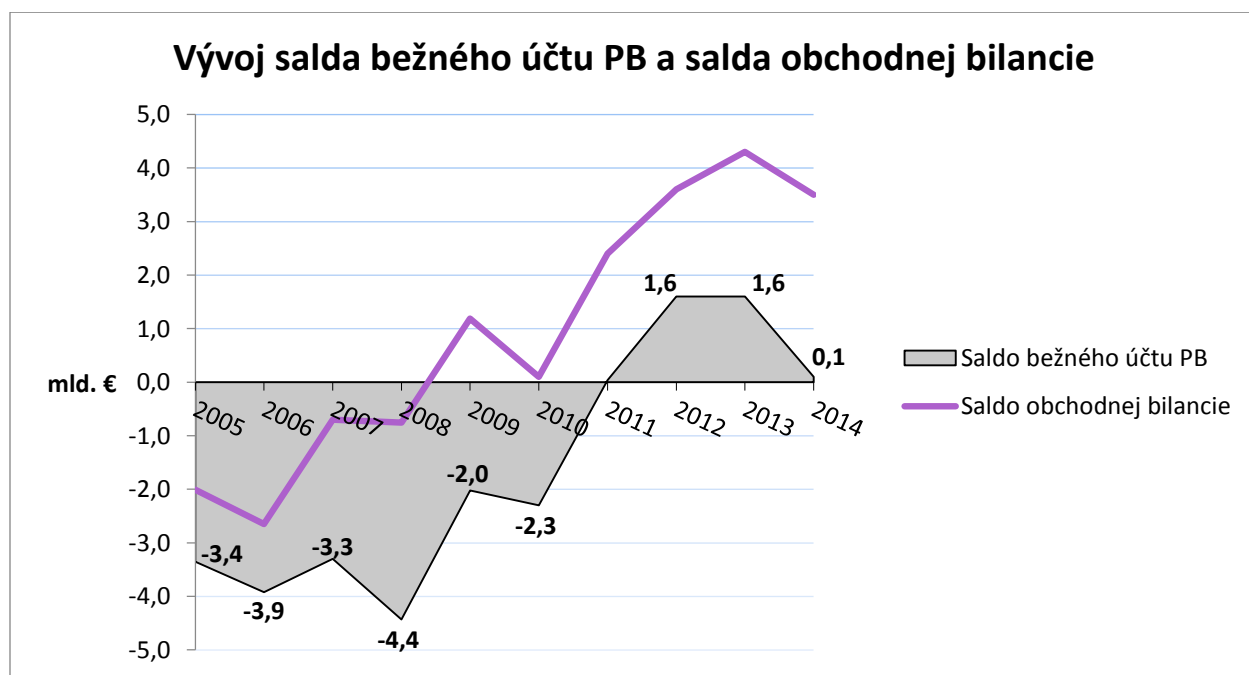
Saldo bežného účtu PB v Slovenskej republike bolo v rokoch 2005 až 2010 pasívne, od roku 2011 dosahuje kladné hodnoty. Ako môžeme vidieť v tabuľke (tab. č.1), tento jav značne súvisí s vývojom salda obchodnej bilancie. Obchodná bilancia zachytáva objem exportovaných a importovaných tovarov. Rozdiel medzi exportom a importom tvorí saldo obchodnej bilancie, t. j. čistý export. Ak k obchodnej bilancii pripočítame saldo obchodu so službami, saldo výnosov a čistých transferov, dostávame bežný účet platobnej bilancie

Tabuľka č. 1: Saldá jednotlivých zložiek platobnej bilancie SR (mld. EUR)

Rok	Obchodná bilancia	Bilancia Služieb	Bilancia Výnosov	Bežné Transfery	Bežný účet PB
2005	-2.01	0.26	-1.65	0.01	-3.35
2006	-2.65	0.57	-1.80	-0.05	-3.92
2007	-0.70	0.40	-2.60	-0.40	-3.30
2008	-0.76	-0.49	-2.30	-0.90	-4.43
2009	1.19	-1.25	-1.30	-0.70	-2.02
2010	0.10	-0.70	-1.20	-0.40	-2.30
2011	2.40	-0.40	-1.70	-0.40	0.04
2012	3.60	0.30	-1.70	-0.60	1.60
2013	4.30	0.10	-1.80	-1.10	1.60
2014	3.50	0.00	-2.60	-0.80	0.10

Zdroj: Spracované na základe údajov NBS

Graf č. 1: Obchodná bilancia a bežný účet platobnej bilancie (mld. EUR)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS

Deficit bežného účtu platobnej bilancie dosiahol v roku 2005³ hodnotu 3,35 mld. €. Na nárast salda najviac vplývala obchodná bilancia, ktorá skončila pasívnym saldom 2,01 mld. €. Medziročné prehĺbenie jej deficitu o 0,7 mld. € bolo dôsledkom vyššej dynamiky rastu dovozu v porovnaní s dynamikou vývozu. Podľa údajov Štatistického úradu SR sa v roku 2005 vyviezol tovar v hodnote 26,25 mld. €, čo bolo o 11,5 % viac ako za rovnaké obdobie minulého roku. Objem dovezeného tovaru v roku 2005 predstavoval 28,3 mld. € a jeho medziročný rast 13,7%. Na celkovom medziročnom náraste dovozu mal hlavný podiel vyšší dovoz strojov a dopravných zariadení, ako aj hotových výrobkov a surovín. Nižšiu dynamiku rastu exportu spôsobil najmä pokles vývozu automobilového priemyslu. Výrazne nižší vývoz automobilov bol čiastočne ovplyvnený aj prípravou priestorov a liniek na výrobu nového typu automobilu, ktorého produkcia bola naplánovaná až na rok 2006.

V roku 2006⁴ pokračovalo zvyšovanie pasívneho salda bežného účtu PB, ktoré dosiahlo hodnotu 3,99 mld. € a oproti roku 2005 sa tak zvýšilo o 0,24 mld. €. Na jeho nárast najviac vplývalo medziročné zhoršenie obchodnej bilancie, ktoré však bolo do značnej miery kompenzované rastúcim prebytkom bilancie služieb.

Obchodná bilancia dosiahla pasívne saldo vo výške 2,65 mld. € (medziročné prehĺbenie o 0,44 mld. €). V roku 2006 medziročný rast vývozu predstavoval 24,6 %. Tento rast bol výsledkom najmä rastu vývozu strojov, ako aj rastu vývozu automobilového priemyslu. Po výraznom poklese vývozu automobilov v roku 2005, došlo v roku 2006 k nárastu výroby a vývozu automobilového priemyslu. Hlavnou príčinou medziročného nárastu bolo rozšírenie produkcie, ako aj začatie výroby nových automobilových producentov (spustenie výroby v závode KIA v Žiline). Objem dovezeného tovaru predstavoval v roku 2006 hodnotu 38,5 mld. € a jeho medziročný rast 24,3 %. Najvýraznejšie vzrástol dovoz strojov a dopravných zariadení (tento prílev takisto do značnej miery súvisí s výstavbou automobilky KIA a jej produkciou).

V obchode so službami bol v roku 2006 vytvorený prebytok vo výške 0,57 mld. €, tento bol zapríčinený najmä rastom prebytku dopravných služieb a cestovného ruchu.

³ spracované podľa http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/VSNBS05.pdf

⁴ spracované podľa

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie%5CVyrocnasprava%5CSVK2006%5CVS2006_kap02.pdf

Bežný účet platobnej bilancie dosiahol v roku 2007⁵ deficit 3,3 mld. €, teda išlo mierne zníženie (o 0,53 mld. €) oproti roku 2006. Hlavným faktorom poklesu deficitu bol zlepšený vývoj obchodnej bilancie, ktorá zaznamenala pasívne saldo vo výške 0,64 mld. €, pri medziročnom zlepšení o 1,604 mld. €. Toto zlepšenie vyplynulo zo skutočnosti, že medziročný prírastok vývozu (5,59 mld. €) prevýšil medziročný prírastok dovozu (3,99 mld. €). V roku 2007 sa vyviezol tovar v hodnote 42,28 mld. €, čo bolo o 15,2 % viac ako v roku 2006. Zvýšenie objemu vývozu v roku 2007 bolo ovplyvnené najmä vývozom strojov a dopravných zariadení (takmer 90 % celkového prírastku vývozu), konkrétne podskupiny dopravných zariadení, ktorý bol spôsobený rastom vývozu osobných automobilov a ich komponentov. V dovoze sa znížil medziročný prírastok v skupine strojov a dopravných zariadení (nižší dovoz investícií). Naopak, zrýchlil sa dovoz podskupiny dopravných zariadení (časti, súčasti a príslušenstvo motorových vozidiel), ktorý súvisí s rozšírením produkcie automobilového priemyslu.

V obchode so službami bol v roku 2007 vytvorený prebytok 0,4 mld. € (medziročný pokles o 0,28 mld. Eur). Na poklese prebytku bilancie služieb sa podieľali najmä dopravné služby a v menšej miere tiež služby cestovného ruchu.

V roku 2008⁶ sa zvýšil deficit bežného účtu PB o 1,1 mld. € na 4,4 mld. €. Hlavným faktorom medziročného nárastu deficitu bežného účtu bol zhoršený vývoj bilancie služieb a bilancie bežných transferov. Obchodná bilancia zaznamenala pasívne saldo vo výške 0,7 mld. €, čo bola takmer rovnaká úroveň ako v roku 2007. Najvýraznejšie v tomto roku rástol vývoz televíznych prijímačov a osobných automobilov. V obchode so službami bol v roku 2008 vytvorený deficit 0,5 mld. €, išlo o medziročné zhoršenie o 0,9 mld. €. Na zmene prebytku na deficit bilancie služieb sa podieľali najmä „iné služby spolu“, (služby spojov, stavebné, poisťovacie, finančné služby, prenájom, služby výpočtovej techniky, reklama, obchodné služby, technické služby a pod.). Bilancia výnosov skončila s deficitom 2,3 mld. €, oproti roku 2007 si polepšila o 0,3 mld. €. Hlavným faktorom poklesu deficitu bola nižšia výplata dividend zahraničným investorom.

⁵ spracované podľa

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie%5CVyrocnasprava%5CSVK2007%5CVS2007_kap02.pdf

⁶ spracované podľa

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie%5CVyrocnasprava%5CSVK2008%5CVS2008_kap02.pdf

V "krízovom" roku 2009⁷ sa deficit bežného účtu PB znížil o viac ako polovicu na 2,02 mld. €. Vplyv finančnej a hospodárskej krízy na vývoj bežného účtu sa prejavil nižším schodkom obchodnej bilancie (pokles objemu vývozu aj dovozu tovarov a služieb) a nižším pasívnym saldom bilancie výnosov (nižšie dividendy z dôvodu nižšej ziskovosti podnikov).

Zahraničný dopyt bol hlavným faktorom, ktorý sa podieľal na prepade dynamiky vývozu SR, keď vývoz poklesol o 19,8 %. Dovoz sa prepadol ešte výraznejšie, a to o 23,4% (nižší dovoz investícií, zníženie spotrebného dopytu). Uvedené faktory umožnili dosiahnutie prebytku obchodnej bilancie vo výške 1,187 mld. €. Najvýraznejšie v porovnaní s rokom 2008 poklesol vývoz strojov (stroje na automatické spracovanie údajov, hriadele, čerpadlá a ložiská) a dopravných zariadení (najmä osobné automobily). Nižší dovoz súvisel s výrazným poklesom vývozu, čo sa prejavilo najmä v poklese dovozu komponentov pre automobilový priemysel.

V obchode so službami sa v roku 2009 vytvoril vyšší deficit ako v predchádzajúcom roku. Podieľali sa na tom nižšie príjmy všetkých troch hlavných podskupín služieb (doprava, cestovný ruch, iné služby). Deficit bilancie výnosov sa oproti roku 2008 zlepšil. Hlavným faktorom poklesu deficitu bola nižšia výplata dividend zahraničným investorom a pokles príjmov v rámci kompenzácií pracovníkov, ktorý súvisel s poklesom zamestnanosti slovenských občanov v zahraničí.

Bežný účet PB skončil v roku 2010⁸ s deficitom 2,3 mld. €, oproti minulému roku sa prehĺbil len mierne. Postupné odznievanie vplyvov finančnej a hospodárskej krízy sa na vývoji bežného účtu v roku 2010 prejavilo najmä rastom objemov vývozu a dovozu tovarov, zlepšeným vývojom bilancie služieb, ako aj miernym rastom výplaty dividend v dôsledku očakávaného pozitívneho vývoja v budúcnosti. Tak vývoz, ako aj dovoz po prepade v roku 2009 výrazne medziročne vzrástli, keď dynamika vývozu v roku 2010 dosiahla 22,8 % a dovozu 25,5%.

Rok 2011⁹ je charakteristický prechodom salda bežného účtu z deficitu na prebytok v hodnote 38,0 mil. €. Toto výrazné zlepšenie súviselo so zlepšením všetkých položiek s výnimkou bilancie výnosov. Tak vývoz, ako aj dovoz v roku 2011 výrazne medziročne rástli, keď dynamika vývozu dosiahla 16,9 % a dovozu 13,6 %. V obchodnej bilancii, ktorá dosiahla

⁷ spracované podľa http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/SVK2009/VS09_kap02.pdf

⁸ spracované podľa 2010 http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/VSNBS10.PDF

⁹ spracované podľa http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/SVK2011/VS11_kap01.pdf

medziročne vyšší prebytok, sa prejavil pozitívny vplyv rastu zahraničného dopytu, ktorý podporil najmä rast vývozu automobilového priemyslu.

V roku 2012¹⁰ pokračuje pozitívny trend vývoja bežného účtu, keď dosahuje prebytok vo výške 1,6 mld. €. Saldo sa zlepšilo o viac ako 1,5 mld. €, čo súviselo najmä so zlepšením vývoja obchodnej bilancie. V obchodnej bilancii, ktorá dosiahla medziročne vyšší prebytok, sa prejavil najmä rast vývozu automobilového priemyslu, ktorý bol pozitívne ovplyvnený produkciou nových modelov umožňujúcich zvýšenie trhového podielu na existujúcich trhoch, ako aj expanziu na nové trhy. Na strane dovozu malo pozitívny vplyv na saldo znižovanie dovoznej náročnosti. Táto skutočnosť sa prejavila v rýchlejšom raste vývozu, ako aj dovozu tovarov, keď dynamika vývozu dosiahla 10,7% a dovozu 6,2%.

V roku 2013¹¹ dosiahol bežný účet PB prebytok 1,6 mld. €, čo predstavovalo rovnakú úroveň ako v roku 2012. Rast exportnej výkonnosti, ktorý sa prejavil nárastom prebytku zahraničného obchodu s tovarmi, bol v rámci bežného účtu kompenzovaný zhoršením vývoja ostatných položiek. Po predchádzajúcej expanzii automobilového priemyslu podporenej produkciou nových modelov sa rast vývozu automobilov v roku 2013 výrazne spomalil, pričom odvetvím s najvyšším rastom vývozu sa stal elektrotechnický priemysel. Pomalší vývoz sa však prostredníctvom dovoznej náročnosti prejavil tiež vo výraznom spomalení dovozu. Vývoz tak stále rástol (3,6%) rýchlejšie ako dovoz (2,5%), čo vyústilo do medziročného zlepšenia salda obchodnej bilancie.

V roku 2014¹² dosiahol bežný účet PB prebytok 0,1 mld. €, čo predstavovalo výrazne nižší prebytok ako v roku 2013. Hlavným faktorom nižšieho prebytku bežného účtu bol zhoršený vývoj bilancie výnosov z investícií ako dôsledok vyššej výplaty dividend priamym zahraničným investorom. Rast vývozu tovarov sa od začiatku roka postupne spomaľoval, pričom za celý rok 2014 len mierne prekročil úroveň predchádzajúceho roka. Z medziročného hľadiska bol slabší, ako bol dopyt našich zahraničných partnerov. Slovenskí exportéri s výnimkou prvého štvrťroka strácali trhové podiely na trhoch našich zahraničných partnerov. Podobne ako v roku 2013

¹⁰ spracované podľa

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/protected/SVK2012/VS12_kap01.pdf

¹¹ spracované podľa

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/protected/SVK2013/VS13_castA_kap01.pdf

¹² spracované podľa

http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/protected/SVK2014/VS14_SK_castA_kap1.pdf

pokračoval iba mierny nárast vývozu automobilového priemyslu, pričom odvetvím s najvyšším rastom vývozu sa stal elektrotechnický priemysel. V dôsledku investičných odstavok, a teda obmedzenej výroby, sa obmedzil vývoz rafinérskych ropných produktov. Z teritoriálneho hľadiska sa znížil vývoz tovarov do krajín V3, z nich najmä do ČR. Poklesol aj vývoz do Ruska, na Ukrajinu a na ázijské trhy. Uvedený pokles bol kompenzovaný rastom vývozu do krajín eurozóny. Pomalší vývoz bol sprevádzaný výrazným spomalením dovozu. Rovnaká dynamika vývozu ako dovozu (0,7%) vyústila do medziročne takmer nezmeneného salda obchodnej bilancie.

3. Vývoj kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie SR v rokoch 2005 až 2014

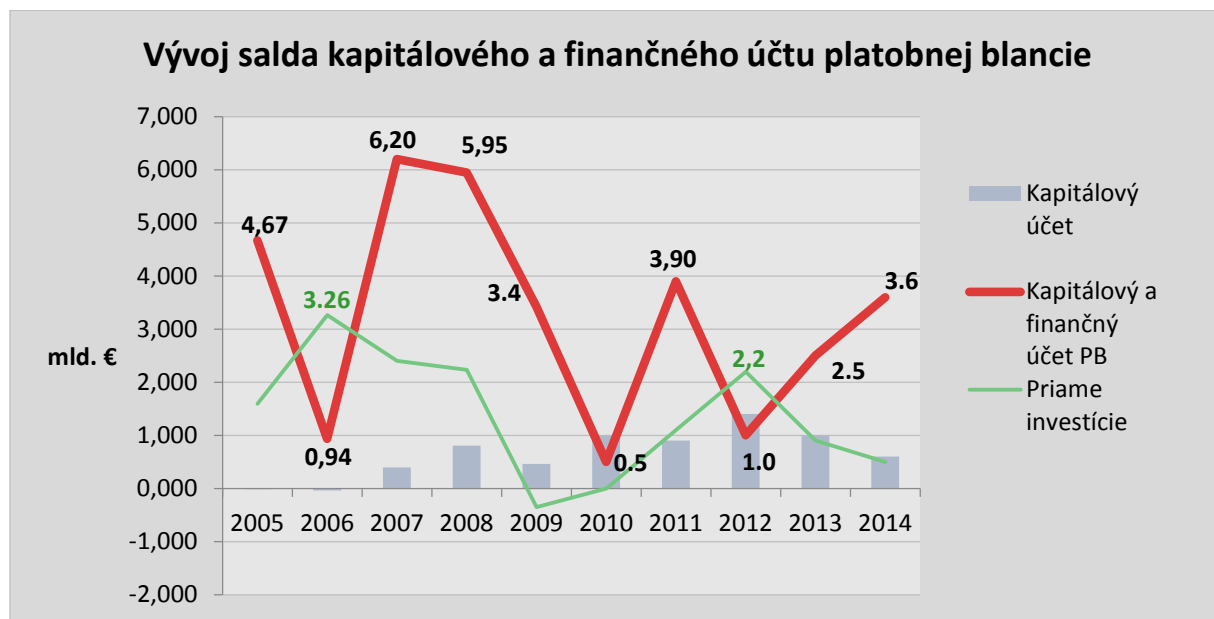
Saldo kapitálového a finančného účtu platobnej bilancie nadobúdalo v sledovaných rokoch vždy kladnú hodnotu. Najvyšší prebytok vo výške 6,20 mld. Eur bol dosiahnutý v roku 2007 a bol spôsobený vysokým prílevom krátkodobého kapitálu zo zahraničia do slovenského bankového sektora. Najnižší prebytok bol vytvorený v roku 2010 vo výške 0,5 mld. Eur a odlev nastal takisto v skupine krátkodobých investícií.

Tabuľka č. 2: Saldo kapitálového a finančného účtu PB a jeho zložiek v mld. €

Rok	Kapitálový účet	Priame investície	Portfóliové investície	Ostatné dlhodobé investície	Krátkodobé investície	Kapitálový a finančný účet
2005	-0.01	1.60	-0.83	-0.40	4.31	4.67
2006	-0.04	3.27	1.26	0.54	-4.09	0.94
2007	0.40	2.40	-0.50	0.60	3.30	6.20
2008	0.81	2.24	1.55	0.20	1.20	5.95
2009	0.46	-0.35	-0.66	-0.80	4.80	3.42
2010	1.00	0.00	-1.30	-0.10	0.90	0.50
2011	0.90	1.10	0.00	1.10	0.80	3.90
2012	1.40	2.20	8.20	0.30	-11.10	1.00
2013	1.00	0.90	6.90	0.40	-6.60	2.50
2014	0.60	0.50	2.30	-0.40	0.60	3.60

Zdroj: Spracované podľa údajov NBS.

Graf č. 2: Vývoj salda kapitálového a finančného účtu a vývoj salda PZI

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov NBS

Kapitálový a finančný účet skončil v roku 2005 prebytkom 4,67 mld. €, v porovnaní s rokom 2004 bol prebytok vyšší o 1,87 mld. €. Kapitálový účet dosiahol deficit vo výške 0,013 mld. €, čo bolo zapríčinené podstatne nižším čerpaním prostriedkov z rozpočtu EÚ vo forme grantov. Výrazný prebytok kapitálového a finančného účtu bol spôsobený najmä vysokým čistým prílevom v rámci krátkodobého kapitálu (4,31 mld. €). Hlavným faktorom tohto výrazného nárastu zdrojov bol rast objemu krátkodobých vkladov nerezidentov v slovenských bankách, ktorý sa medziročne zvýšil o 1,5 mld. €, čím sa významnou mierou podieľal na celkovom náraste prílevu investícií. Vzrástol takisto prílev priamych zahraničných investícií oproti roku 2004 o 0,40 mld. €.

V roku 2006 bol kapitálový a finančný účet takisto prebytkový (0,94 mld. €) avšak v porovnaní s minulým rokom bol prebytok nižší o 4,17 mld. €. Podstatne nižší prebytok bol spôsobený čistým odlevom krátkodobého kapitálu vo výške 4,09 mld. € (medziročný pokles krátkodobých investícií v bankovom sektore o 8,74 mld. €). Tento odlev bol ovplyvnený vývojom na medzibankovom devízovom trhu v júni a v júli, keď dočasné znehodnotenie výmenného kurzu slovenskej koruny v týchto mesiacoch viedlo k intervenciám NBS. Výrazne sa zvýšil prílev priamych zahraničných investícií (o 1,4 mld. € na 3,27 mld. €). Tento prílev zdrojov

čiasťočne súvisel s výstavbou kórejskej automobilky KIA (0,23 mld. €), a s prílevom majetkového kapitálu do SR prostredníctvom privatizačných príjmov (privatizácia Slovenských elektrární talianskou firmou Enel v apríli za 1,62 mld. €).

Rok 2007 bol charakteristický výrazným rastom prebytku kapitálového a finančného účtu (z 0,94 mld. € v roku 2006 na 6,2 mld. € v roku 2007). Zmenila sa aj štruktúra prílevu finančných tokov. V roku 2006 rozhodujúcu úlohu v príleve kapitálu zohrávali priame a portfóliové investície, ktoré boli kompenzované odlevom krátkodobého kapitálu. V roku 2007 sa, naopak, prejavil najmä prílev krátkodobého kapitálu do bankového sektora. Saldo PZI zaznamenalo za rok 2007 prílev zdrojov vo výške 2,12 mld. €, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2006 pokles o 1,24 mld. €. Medziročná zmena salda priamych investícií bola ovplyvnená najmä privatizačnými príjmami v roku 2006, pričom v roku 2007 sa žiadna privatizácia nerealizovala.

Kapitálový a finančný účet skončil v roku 2008 prebytkom 5,9 mld. € (mierny pokles oproti roku 2007). Zmenila sa aj štruktúra prílevu finančných tokov, a to z prílevu krátkodobého kapitálu do bankového sektora v roku 2007 na prílev priamych a portfóliových investícií v roku 2008. Saldo priamych zahraničných investícií zaznamenalo v roku 2008 prílev zdrojov vo výške 2,1 mld. €, čo v porovnaní s rokom 2007 predstavuje pokles o 0,3 mld. €. Táto zmena salda bola ovplyvnená najmä nižším odhadom reinvestovaného zisku, ktorý zahraniční investori reinvestovali v ekonomike. Kapitálový účet platobnej bilancie dosiahol v roku 2008 prebytok 0,8 mld. €. Medziročný nárast prebytku o 0,4 mld. € bol výrazne podporený zvýšeným prílevom zdrojov z eurofondov.

V roku 2009 skončil kapitálový a finančný účet s nižším prebytkom v porovnaní s rokom 2008 (3,42 mld. € oproti 5,9 mld. € v roku 2008). Saldo PZI zaznamenalo v roku 2009 odlev zdrojov v porovnaní s prílevom v roku 2008. V rámci aktív bol celkový odlev zdrojov zosilnený vyšším záujmom rezidentov o investovanie v zahraničí vo forme PZI. V bankovom sektore sa odlev prejavil najmä medziročným poklesom krátkodobých vkladov nerezidentov na účtoch slovenských bánk, ktorý súvisel so zavedením eura (strata významu účtov v eurách) a čiastočne súvisel aj s finančnou krízou. V roku 2010 dosiahol kapitálový a finančný účet platobnej bilancie prebytok vo výške 0,5 mld. € (v roku 2009 bol zaznamenaný prebytok vo

výške 3,4 mld. €). Odlev prostriedkov nastal najmä v rámci skupiny krátkodobých investícií a v skupine portfóliových investícií.

V roku 2011 dosiahol kapitálový a finančný účet platobnej bilancie prebytok vo výške 3,9 mld. € (0,5 mld. € v roku 2010). Medziročná zmena portfóliových investícií z odlevu na mierny prílev bola spôsobená nárastom záujmu nerezidentov o vládne cenné papiere (CP), ako aj nižším záujmom bánk o zahraničné dlhové CP.

Kapitálový a finančný účet PB skončil v roku 2012 s nižším prebytkom oproti roku 2011 (pokles o 2,9 mld. € na 1,0 mld. €). Súviselo to s výrazným poklesom krátkodobých investícií, keď naproti tomu priame investície a portfóliové investície rástli.

V roku 2013 prebytok kapitálového a finančného účtu rástol a to na 2,5 mld. € oproti 1,0 mld. € v roku 2012. Tento nárast bol ovplyvnený najmä znížením deficitu krátkodobých investícií z -11,1 mld. € na -6,6 mld. €.

V roku 2014 dosiahol kapitálový a finančný účet platobnej bilancie prebytok vo výške 3,6 mld. €, čo oproti roku 2013 predstavovalo nárast prebytku o 1,1 mld. €. Tak ako v roku 2013 toto zvyšovanie prebytku súviselo so znižovaním deficitu krátkodobých investícií.

Záver

Analýza platobnej bilancie za dlhšie obdobie nám poskytuje súhrnný pohľad na ekonomiku. Umožňuje hodnotiť minulosť a prognózovať budúcnosť. Slovenská ekonomika sa niekoľko rokov pasovala s pasívnym saldom bežného účtu platobnej bilancie, ktoré vyplývalo z vysokej dovoznej náročnosti krajiny, zo surovínovej náročnosti slovenskej ekonomiky a z procesu reštrukturalizácie ekonomiky a s ním súvisiacimi dovozmi technológií. Najlepší výsledok zaznamenal bežný účet platobnej bilancie v rokoch 2012 a 2013, hnačím motorom exportu boli v týchto rokoch (a sú aj v súčasnosti) najmä elektrotechnický a automobilový priemysel. Kapitálový a finančný účet PB dosiahli najlepší výsledok v roku 2007, keď saldo dosiahlo 6,2 mld. €. Tento prudký nárast prebytku bol ovplyvnený najmä prílevom krátkodobého kapitálu do bankového sektora. Údaje za prvé dva štvrťroky roku 2015 naznačujú, že Slovenská republika bude minimálne aj v tomto roku pokračovať v trende prebytkového salda platobnej bilancie.